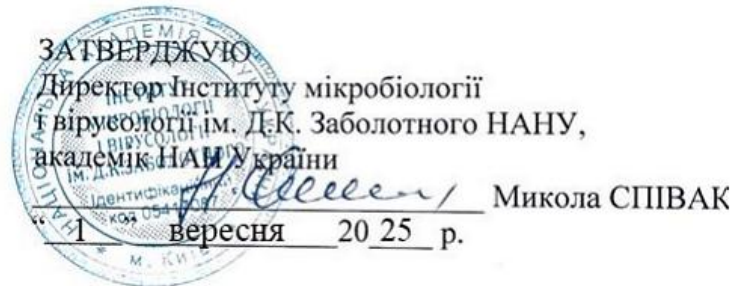

Національна академія наук України
Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного
(ІМВ НАНУ)

03143, м. Київ, вул. Академіка Заболотного, 154
тел.: +380445261179

СИЛАБУС З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ДВІ03 « МІКРОБНА БІОТЕХНОЛОГІЯ »

(шифр і назва навчальної дисципліни)

що викладається в межах ОП Мікробіологія, ОП Вірусологія, ОП
Біотехнологія
галузі знань 091- Біологія (Е Природничі науки, математика та статистика)
за спеціальністю 091 Біологія та біохімія (Е1 Біологія та біохімія)
третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти для здобувачів

Силабус обговорено та ухвалено на засіданні Вченої ради Інституту
мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України
від 26 серпня 2025 р., протокол № 8

Київ 2025

**Силабус навчальної дисципліни
«МІКРОБНА БІОТЕХНОЛОГІЯ»**

Рівень вищої освіти	Третій (доктор філософії) освітньо-науковий
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркової компоненти з циклу професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / загальна кількість годин	3 кредити / 90 годин
Галузь знань, шифр, назва спеціальності та спеціалізації	091- Біологія (Е Природничі науки, математика та статистика) Спеціальність 091 Біологія та біохімія (Е1 Біологія та біохімія)
Час і місце проведення навчальної дисципліни Адреса викладання курсу	3-й рік навчання, 5-й семестр Інститут мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАНУ, актова зала ІМВ НАН України, лабораторії відділів фізіології промислових мікроорганізмів та мікробіологічних процесів на твердих поверхнях вул. Академіка Заболотного, 154, 03143, м. Київ
Відділ, за яким закріплена навчальна дисципліна	Відділ фізіології промислових мікроорганізмів ІМВ НАНУ Відділ мікробіологічних процесів на твердих поверхнях ІМВ НАНУ
Мова викладання	українська
Що буде вивчатися (предмет навчання)	Теоретичні та практичні питання щодо біотехнологічного потенціалу мікроорганізмів, умов виділення, селекції активних штамів, дослідження їх фізіолого-біохімічних властивостей, визначення біотехнологічного потенціалу, розробки методів їх культивування для отримання цільового продукту, дослідження фізіолого-біохімічних властивостей, створення мікробних біотехнологій з метою отримання цільового продукту.
Чому це цікаво / потрібно вивчати (мета)	Курс спрямовано на формування у здобувачів вищої освіти системи компетентностей з питаннями, що стосуються теоретичних базових знань, щодо трофічних потреб різних груп мікроорганізмів, особливості селекції штамів, необхідних для застосування в певних біотехнологічних процесах, фізіолого-біохімічних властивостей мікроорганізмів, умов їх підтримання.

<p>Чому можна навчитися (результати навчання)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - знати основи мікробіологічних виробництв; - знати особливості росту мікроорганізмів у періодичних і безперервних умовах; - знати історію розвитку мікробної біотехнології; - знати бактеріальні препарати, що застосовуються в процесах молочнокислого бродіння; - знати продукти спиртових виробництв, - знати таксономічне положення та трофічні потреби мікроорганізмів-продуцентів антибіотиків і ферментів; - знати збудника ацетоно-бутилового бродіння; - знати біотехнології очищення доквілля від нафти; - знати методичні підходи до оптимізації росту мікроорганізмів; - знати сфери застосування мікробних полісахаридів; - знати переваги генетично-модифікованих мікроорганізмів у біотехнологічних процесах; - знати особливості нарощування біомаси метилотрофних бактерій та їх іммобілізацію на гірських породах; - знати методи селекції високоактивних штамів мікроорганізмів для покращення розвитку рослин і підвищення їх продуктивності; - знати негативний вплив фітопатогенних мікроорганізмів на рослини.
<p>Як можна користуватися набутими знаннями і вміннями (компетентності)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - володіти основними методами дослідження при вирощуванні мікроорганізмів у періодичному процесі, а також хемостаті і турбіно статі; - розуміти весь технологічний процес вирощування мікроорганізмів і отримання різних біотехнологічних продуктів; - вміти скласти лабораторний технологічний регламент отримання мікробних продуктів; - розуміти переваги чистих культур мікроорганізмів в біотехнологічних процесах; - вміти відрізнити гомо- і гетеро ферментативні молочнокислі бактерії; - використовувати отримані знання при виробництві мікробних молочних продуктів; - в лабораторних умовах використовувати дріжджі для отримання етанолу; - досліджувати умови культивування мікроорганізмів для отримання органічних кислот; - в лабораторних умовах проводити трансформацію органічних відходів у метан; - аналізувати отриманні результати ацетоно-бутилового бродіння; - знати як відбувається за допомогою мікроорганізмів очищення води від нафтопродуктів; - використовувати методи визначення потреб мікроорганізмів у кисні, джерелах енергії та мінеральних сполуках; - вміти оцінювати життєздатність мікроорганізмів при їх іммобілізації; - вміти підтримувати культури генетично-модифікованих

	<ul style="list-style-type: none"> - мікроорганізмів; - використовувати різні методи отримання генетично-модифікованих мікроорганізмів; - у лабораторних умовах досліджувати мікробне окислення метану; - аналізувати прикладні аспекти застосування мікроорганізмів для покращення росту і розвитку рослин.
Навчальна логістика	<p>Зміст дисципліни: Змістовний модуль 1. «Становлення мікробної біотехнології, стадії і фактори, які визначають мікробіологічні процеси, товарні форми мікробіологічних виробництв» Тема 1. Становлення мікробної біотехнології Тема 2. Стадії і фактори, які визначають мікробіологічні процеси, товарні форми мікробіологічних виробництв. Тема 3. Аутокологія і синекологія мікроорганізмів. Закономірності росту мікробних популяцій. Змістовний модуль 2. «Параметри росту мікробних культур, способи культивування мікроорганізмів, основи мікробних біотехнологічних виробництв»; Тема 3. Параметри росту мікробних культур, способи культивування мікроорганізмів Тема 4. Основні роботи біотехнологічного виробництва, основні поняття. Змістовний модуль 3. «Дріжджі і біотехнології спиртового бродіння та білкових продуктів». Тема 5. Систематичне положення, фізіологія дріжджів і хімізм спиртового бродіння. Тема 6. Виробництво етилового спирту, хлібопродуктів, пива, вин, хлібного квасу. Тема 7. Білок із нехарчової рослинної сировини, білок із нафти, білок із природного газу Види занять: лекції, практичні заняття, семінари. Методи навчання: мультимедійні презентації. Форми навчання: денна, заочна.</p>
Передреквізити	<p>«Іноземна мова професійного спрямування для підготовки аспірантів до рівня загальноєвропейського стандарту володіння мовою С1» «Філософія науки та культури» «Методологія, організація та технологія наукових досліджень» «Мікробіологія»; «Вірусологія»</p>
Постреквізити	Дисципліни вільного вибору аспірантів

<p>Інформаційне забезпечення з бібліотеки та електронної бібліотеки ІМВ НАНУ</p>	<p><u>Базові джерела:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Microbial Biotechnology. Editors: Dr. Ranjan Singh and Mr. Prashant Singh. Publisher: Modern Book House Publishers & Distributors, 2025. https://www.researchgate.net/publication/393662648_Microbial_Biotechnology 2. Application of Microbes in Environmental and Microbial Biotechnology. Editors: Inamuddin, Mohd Imran Ahamed, Ram Prasad. Publisher: Springer Singapore, 2022. 3. Широбоков В.П., Янковський Д.С., Димент Г.С. Мікроби в біогеохімічних процесах, еволюції біосфери та існуванні людства. К.: ФОП Верес О.І. –2014. –464 с.4. 4. Microbial Biotechnology: Role in Ecological Sustainability and Research. Editor(s): Pankaj Chowdhary, Sujata Mani, Preeti Chaturvedi. Publisher: Wiley, 2022. 5. Іутинська Г.О. Грунтова мікробіологія: Навчальний посібник – К.: Арістей, 2006–284 с. 6. Пирог Т.П., Пенчук Ю.М. Біохімічні основи мікробного синтезу: підручник – К.: Видавництво Ліра-К, 2019. – 304 с. 7. Nanobiotechnology in Bioformulations. Колективна монографія під ред. Ram Prasad et al. Munchen, 2019. Springer. -491 с. <p><u>Допоміжні джерела:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Геохімічна діяльність мікроорганізмів та її прикладні аспекти: Навч. посібник / І.П.Козлова, О.С. Радченко, Л.Г. Степура, Т.О. Кондратюк. - К.: Наук. думка, 2008. – 528 с. 2. Гудзь С. П. Мікробіологія: підручник: [для студ. вищ. навч.закл.] / С. П. Гудзь, С. О. Гнатуш, І. С. Білінська. – Львів : Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. – 360. 3. Курдиш І .К. Інтродукція мікроорганізмів у агроєкосистеми. Київ: Наукова думка, 2010. -253 с. 4. Гранульовані мікробні препарати для рослинництва: наука та практика. Київ: КВІЦ. 2001. -143 с. 5. Пирог Т. П. Загальна мікробіологія: Підручник. / Т. П. Пирог – К.: НУХТ, 2004. – 471 с. 6. Люта В.А. Мікробіологія з технікою мікробіологічних досліджень, вірусологія та імунологія : підручник / В. А. Люта, О. В. Кононов. – Київ : Медицина, 2018. – 576 с. <p><u>Інформаційні ресурси:</u></p> <p>https://www.ncbi.nlm.nih.gov/ https://www.sciencedirect.com/book/edited-volume/9780128198131/microbial-biotechnology-in-food-and-health</p>
<p>Локація та матеріально-технічне забезпечення</p>	<p>Навчальні та мультимедійні аудиторії, проектор</p>
<p>Семестровий контроль</p>	<p>Іспит</p>

Викладач(і)		<p>Підгорський Валентин Степанович Посада: завідувач відділу фізіології промислових мікроорганізмів, радник при дирекції Науковий ступінь: доктор біологічних наук Вчене звання: професор, академік НАН України Тел.: +380445261179 E-mail: Podgorsky@imv.org.ua</p>
		<p>Курдиш Іван Кирилович Посада: завідувач відділу мікробіологічних процесів на твердих поверхнях Інституту мікробіології і вірусології ім. Д.К. Заболотного НАН України Науковий ступінь: доктор біологічних наук Вчене звання: професор Тел.: +380445269011</p>
Оригінальність навчальної дисципліни	Авторський курс	